

Η Ορθόδοξη Εκκλησία στους Διαθρησκειακούς Διαλόγους: Εισαγωγικά

/ [Πεμπτούσια](#)

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΥΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σήμερα θεωρείται φλέγον θέμα στους εκκλησιαστικούς κυρίως κύκλους η συμμετοχή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στους διαθρησκειακούς διαλόγους. Το θέμα αυτό είναι κυριαρχεί στον κύκλο των Ορθοδόξων κληρικών και λαϊκών, και υπάρχουν αρκετοί αυστηροί επικριτές αλλά και ένθερμοι υποστηρικτές του.

Μέσα από την εργασία αυτή θα γίνει αναφορά αρχικά στο πως αρχικά η μία ενιαία, καθολική και αποστολική Εκκλησία του Χριστού χωρίστηκε σε διάφορες Ομολογίες και ποια στάση πρέπει να έχει η Ορθοδοξία απέναντι στα διάφορα Χριστιανικά Δόγματα «Εκκλησίες», αλλά και απέναντι στις άλλες επίσημες θρησκείες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η εποχή μας είναι η εποχή της Παγκοσμιοποίησης[1]. Η ταχύτατη ανάπτυξη της τεχνολογίας, η κατ' εξοχήν ηλεκτρονική επανάσταση, η γρήγορη κυκλοφορία των ιδεών και η προσπάθεια του ανθρώπου να μην αισθάνεται πολίτης μίας χώρας αλλά του κόσμου έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός συγκρητισμού τόσο στον πολιτισμό όσο και στις θρησκείες. Ποια η σχέση, όμως, της Ορθοδοξίας, σε όλα αυτά;

Η Ορθοδοξία είναι μία από τις παραδοσιακές θρησκείες. Είναι ο φύλακας της παρακαταθήκης των δογμάτων των Οικουμενικών Συνόδων και της διδασκαλίας των Εκκλησιαστικών Πατέρων από την ίδρυση της Χριστιανικής Εκκλησίας έως και σήμερα. Η Ορθόδοξη Εκκλησία μέσα από την ιστορική της πορεία, την ιεραποστολική δράση της αλλά και το κήρυγμά της θα μπορούσε και γεωγραφικά και όχι μόνο πνευματικά να θεωρείται καθολική αλλά και οικουμενική. Οι Ορθόδοξοι έρχονται αντιμέτωποι με το εξής δίλημμα ποια στάση θα κρατήσουν στην Παγκοσμιοποίηση ή θα αρκестούν στην ασφάλεια της δογματικής τους καθαρότητας αποκλείοντας όλους τους ετερόδοξους και αλλόθρησκους από να γνωρίσουν την αλήθεια. Ο κίνδυνος που ελλοχεύει για κάποιους Ορθόδοξους αντί να γίνουν εκείνοι που θα προβάλλουν την αλήθεια της Ορθοδοξίας, θα γίνουν οι

αιτία να νοθεύσουν τη δογματική διδασκαλία της και της παράδοσής της.

Σήμερα, ακούγονται πολλές απόψεις από διάφορες πλευρές σχετικά με τη σχέση που πρέπει να έχει η Ορθοδοξία με τις άλλες θρησκείες και τις άλλες χριστιανικές ομολογίες στα πλαίσια της Νεωτερικότητας. Αρχικά πρέπει να επισημανθεί ότι η Ορθοδοξία λόγω των συνθηκών που βίωνε το ελληνικό έθνος -τουρκοκρατία- δεν είχε ποτέ σχέση με τις θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις που συγκλόνισαν την Ευρώπη κατά το Μεσαίωνα. Μέσα στο πλαίσιο των «θρησκευτικών αυτών επαναστάσεων» γεννιούνται τα διάφορα ετερόδοξα δόγματα του Προτεσταντισμού, όπως Λουθηρανισμός, Καλβινισμός, Ζβιγγλιανισμός.

Η διάσπαση του Χριστιανισμού σε Ρωμαιοκαθολικούς και Προτεστάντες στην Ευρώπη, υπήρξε η δεύτερη διάσπαση του σώματος της Χριστιανικής Θρησκείας. Η πρώτη έγινε το 1054 με το Μέγα Σχίσμα μεταξύ του Ορθόδοξου Ανατολικού Χριστιανισμού και του Δυτικού Ρωμαιοκαθολικισμού. Η μέχρι τότε Εκκλησία του Χριστού διασπάστηκε σε δύο μεγάλα κομμάτια. Το σχίσμα άνοιξε τους ασκούς του Αιόλου και προέκυψαν πολλές διαφορές τόσο σε θέματα θεολογίας (filioque), εκκλησιαστικής παραδόσεως (εκκλησιαστικά έθιμα, αγαμία κλήρου, παπικό πρωτείο κ.λπ.), αλλά και πολιτικής (ίδρυση του παπικού κράτους και της αυτοκρατορίας των Φράγκων από τον Κάρολο το Μέγα, το γνωστό Καρλομάγνο).

Από τις αρχές του εικοστού αιώνα έχει αρχίσει μία προσπάθεια διαλόγου των διαφόρων ετεροδόξων με την Ορθοδοξία. Ο διάλογος αυτός, ο οικουμενικός, όπως λέγεται, έχει θιασώτες αλλά και φανατικούς εχθρούς. Οι πρώτοι κατηγορούν τους δεύτερους για άκρατο συντηρητισμό και σκοταδισμό, ενώ οι δεύτεροι εκτοξεύουν κατηγορίες στους πρώτους για υιοθέτηση των διαφόρων αιρετικών απόψεων των Ρωμαιοκαθολικών και των Προτεσταντών. Οι τελευταίοι υποστηρίζουν ότι η εισαγωγή και η αποδοχή των όρων της νεωτερικότητας στην Ορθοδοξία την οδηγεί στον κυκεώνα της παγκοσμιοποίησης και των αιρέσεων, ενώ οι υποστηρικτές των διαλόγων αυτών πρεσβεύουν ότι η νεωτερικότητα όχι μόνο δε βλάπτει την Ορθοδοξία, αντίθετα της δίνει την ευκαιρία να πλησιάσει τις διάφορες χριστιανικές ομολογίες και να καταφέρει να τους επαναφέρει στο δρόμο του ορθού- ορθοδόξου δόγματος.

Όμως, ο διάλογος αυτός δε γίνεται μόνο μεταξύ της Ορθοδοξίας και των άλλων χριστιανικών Ομολογιών αλλά και μεταξύ της Ορθοδοξίας και των άλλων θρησκειών, για το λόγο αυτό και καλείται και διαθρησκειακός. Εδώ τα πράγματα είναι πιο δύσκολα σχετικά με τη θέση της Ορθοδοξίας έναντι των άλλων θρησκειών. Το σίγουρο είναι, βέβαια, ότι όποια στάση και να υιοθετηθεί για τη σχέση Ορθοδοξίας με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες και με τις άλλες θρησκείες θα γεννήσει ένα κύμα αντιδράσεων από τους διαφωνούντες κάθε φορά.

[1] «Η έννοια παγκοσμιοποίηση (globalization, mondialisation) χρησιμοποιείται σήμερα ευρύτατα για να περιγράψει μία παγκόσμια, αρχικά περισσότερο η κυρίως οικονομική διαδικασία σε πλήρη εξέλιξη, η οποία μετεξελίχθηκε ταχύτατα σε ένα πλανητικό δυναμικό πολυδιάστατο φαινόμενο, σε «ένα πολύπλοκο σύνολο διεργασιών» οικονομικών, πολιτισμικών, κοινωνικών, πολιτικών, τεχνολογικών, θρησκευτικών κ.α. Η παγκοσμιοποίηση αγγίζει όλες τις διαστάσεις και τις πτυχές της ζωής μας, από την προσωπική ζωή και την καθημερινότητά μας μέχρι τις παγκόσμιες εξελίξεις. Έτσι «αναμορφώνει βαθύτατα τον τρόπο με τον οποίο ζούμε». Ο Giddens είναι σαφέστατος: «Ζούμε σ'έναν κόσμο καθημερινών μετασχηματισμών που επηρεάζουν όλες σχεδόν τις πτυχές της δράσης μας. Είτε για καλό είτε για κακό, έχουμε ριχτεί μέσα σε μια παγκόσμια τάξη που κανένας δεν κατανοεί πλήρως, η οποία όμως μας επηρεάζει όλους»». Κ. Δεληκωσταντή, «Η Εκκλησία και η Παγκοσμιοποίηση», <http://www.ec-patr.org/youth/delikonstandis.htm>, (12 Ιουνίου 2007). Πρβλ. Α. Γκίντενς, Ο κόσμος των ραγδαίων αλλαγών. Πως επιδρά η παγκοσμιοποίηση στη ζωή μας, μτφρ. Κ.Δ. Γεώργια, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2001, σ. 36.